

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 170

van **JEROEN TIEBOUT**

datum: 10 november 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Enkelbanden - Slachtofferapplicatie

Recentelijk verscheen er een persartikel in de kranten over het nauwer opvolgen van contact-, plaats- en huisverboden via een enkelband met slachtofferapplicatie. In zowel het kader van een tijdelijk huisverbod als van contactverboden opgelegd door de rechter is het aan de politie om die verboden op te volgen. Aangezien de politie echter niet de mankracht heeft om 24/7 aan het huis van slachtoffers te patrouilleren, stelt de minister voor om deze contactverboden nauwer op te volgen via een enkelband, die dan gemonitord wordt vanuit het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET). Zo kunnen daders die een gevaar betekenen voor slachtoffers nauwgezet worden opgevolgd en gaat er een alarm af bij het VCET mocht de dader dat contactverbod of plaatsverbod overtreden, zodat het VCET tijdig de politie kan inlichten om in te grijpen. De minister verwijst in het persbericht ook naar andere landen waar een dergelijk systeem al in gebruik is, namelijk Spanje, Australië, Frankrijk, Nederland en Noorwegen.

Ook in de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) 2021 verwijst de minister al naar het feit dat ze de mogelijkheden wil onderzoeken om slachtoffers beter te beschermen door het gebruik van een slachtofferapplicatie bij elektronisch toezicht. De minister stelt daarbij dat ze voor het technische aspect een optie heeft toegevoegd aan de overheidsopdracht voor de aankoop van nieuwe enkelbanden en voor de praktische toepassing ervan een werkgroep zou opstarten met belangrijke stakeholders om tot een bruikbaar en gedragen model te komen.

1. Werd de werkgroep waarover sprake in de BBT 2021 in het kader van de uitvoering van praktische toepassing van de slachtofferapplicatie al opgestart?
2. Is de minister ook al in contact met andere landen die dit systeem van enkelbanden al hebben ingevoerd?
3. In welke gevallen zou de minister een dergelijke slachtofferapplicatie willen invoeren?
4. Wat is het verschil met de stalkingsapp die ook wordt uitgerold?
5. Zijn er ook nog andere innovaties die de minister wil doorvoeren bij de nieuwe enkelbanden?
6. Wanneer verwacht de minister de nieuwe tender te gunnen?

ANTWOORD

op vraag nr. 170 van 10 november 2022

van **JEROEN TIEBOUT**

1-2. Ik richtte recent een interne werkgroep op met het VCET, afdeling beleid, afdeling gendergerelateerd geweld (samenwerking FJC's), onze juristen en IT om een voorstel uit te werken met betrekking tot onder meer de afbakening van de doelgroep, de bepaling van de noden alsook een haalbaarheidsstudie.

Deze werkgroep is ondertussen verschillende keren samen gekomen, o.a. om een plan van aanpak uit te werken: hoe moet dit juridisch omkaderd worden (zijn er wetswijzigingen nodig of enkel wijzigingen omzendbrief), welk systeem gebruiken we technisch, wie neemt dat intern op bij het VCET, welke doelgroep viseren we, voor welke mandaten, hoe zien we de samenwerking met de opdrachtgevers en de politie, hoe volgen we verder multidisciplinair op via het VCET, etc.

De werkgroep heeft reeds met een 6-tal landen samengezeten om na te gaan hoe zit dit gebruiken en wat de voor- en nadelen en de valkuilen van hun systeem zijn. Het gaat over Frankrijk, Nederland, Spanje, Australië, Noorwegen, Portugal en Tasmanië.

Er is tevens overleg geweest met een afgevaardigde van de vereniging van onderzoeksrechters die zelf vragende partij zijn van een dergelijk systeem, om de eerste noden vanuit het werkveld te horen en te zien op welke manier we dit verder kunnen ontwikkelen.

We zullen starten met een proefproject bij een afgebakend mandaat, een afgebakende doelgroep en afgebakend gebied om het systeem grondig uit te testen vooraleer we uitrollen.

3. De werkgroep zal dit verder afbakenen: welk mandaat en welke doelgroep. Sowieso zal er altijd een rechterlijke uitspraak/mandaat moeten zijn.

Wat mandaten betreft denk ik daarbij sowieso wel aan het handhaven van het tijdelijk huisverbod of bij mandaten waarbij een contactverbod is uitgesproken wegens levensbedreigende uitingen t.o.v. slachtoffers. Dat kan gaan om partnergeweld of stalking. Het kan ook om feiten van zware kindermishandeling gaan of seksueel geweld. Ik denk ook aan andere zaken waarbij slachtoffers in gevaar zijn. Er is bijvoorbeeld een zaak waarbij een vrouw één van haar kinderen heeft vermoord en aan haar ex-man heeft gezegd dat als ze ooit vrij komt uit de gevangenis, ze ook hun andere kind zal vermoorden. In die gevallen zou zo een gps-tracker helpen om de slachtoffers te beschermen. In sommige landen wordt uitzonderlijk ook een slachtofferapplicatie aan minderjarigen gegeven. Niet om hen te alarmeren, maar wel om te kunnen meten of de dader in de buurt van zijn slachtoffer komt. Daarnaast kan het bv ook gebruikt worden wanneer iemand met de dood bedreigd wordt in het kader van een getuigenis tegen een druglord etc. Dit toepassingsgebied zullen we samen met de magistratuur afbakenen.

4. Het stalkingsalarm ben ik destijds op federaal niveau opgestart om slachtoffers van levensbedreigende stalking te beschermen. Eerst als proefproject in Gent, in 2018. Federaal gaat dat nu eindelijk uitrollen over heel het land.

Het verschil is dat het stalkingsalarm van pas komt in een pre-gerechtelijke fase. De enkelband met slachtofferapplicatie komt pas aan bod in de gerechtelijke fase. Bij het stalkingsalarm gaan het parket en politie een beslissing nemen bij het indienen van een klacht of een slachtoffer een alarmknop ter bescherming krijgt. Maar je kan een 'dader' nog geen enkelband aangespen in zo'n pre-gerechtelijke fase natuurlijk.

Het stalkingsalarm zal dus het slachtoffer beschermen in die pre-gerechtelijke fase en zij kan dan op een knop duwen van zodra ze merkt dat haar stalker in de buurt is. De slachtofferapplicatie is accurater. Waar het stalkingsalarm enkel de positie van het slachtoffer weergeeft op het moment dat ze op de knop drukt, zal bij de slachtofferapplicatie de dader en het slachtoffer kunnen gevolgd worden en kan er veel gerichter en tijdig tussen gekomen worden als de perimeter te klein wordt.

Het stalkingsalarm beperkt zich tot levensbedreigende stalking. De slachtofferapplicatie zal breder gaan.

Bij het stalkingsalarm is er ook geen multidisciplinaire omkadering van de slachtoffers, ondanks mijn aanbod aan federaal om ook hier de Family Justice Centers in te schakelen. Bij de slachtofferapplicatie gaan we dat wel doen, toch indien de applicatie wordt ingeschakeld in het kader van intrafamiliaal geweld.

5. Andere innovaties die we voorzien zijn:
 - ET voor minderjarigen. Ook die mogelijkheid werd opgenomen in de tender enkelbanden.
 - Alcoholmonitoring waarbij de enkelband het percentage alcohol in iemands lichaam kan meten. In Nederland wordt er bij ET dikwijls ook een alcoholverbod opgelegd, zeker in het kader van agressie of verslavingsproblematieken. Daar kan men dus ook de alcoholintoxicatie meten.
 - Ook met drugsmonitoring wordt geëxperimenteerd, maar daar staat nog bij geen enkele indiener iets op punt. Maar het wordt wel door alle producenten van enkelbanden ontwikkeld, dus dat kan in de toekomst eventueel wel mogelijkheden bieden.
 - Het instellen van bepaalde perimeters. Dit gaat wat breder dan de slachtofferapplicatie. Er worden dikwijls voorwaarden opgelegd dat justitiabelen niet binnen bepaalde gebieden mogen komen omdat hun slachtoffers daar wonen. Bepaalde gebieden zouden dus als perimeter kunnen ingesteld worden in de enkelband om die voorwaarde te meten.
6. De gunning is voorzien in maart 2023. Daarna is een overgangsperiode voorzien om het nieuw materiaal in gebruik te nemen tegen eind 2023.